

nabízí těmto žákům kurz nebo hodinu češtiny v době běžné výuky (například jako nahrazení hodiny českého jazyka). Jiný způsob jazykové podpory uvedlo 13,2 % škol, šlo především o jazykové kurzy či kroužky v době mimo vyučování.

Žáci, kteří dostatečně nerozumí vyučovacím jazyku, tedy žáci s odlišným mateřským jazykem, mají podle vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných (ve znění vyhlášky č. 147/2011 Sb. a vyhlášky č. 103/2014 Sb.), možnost využít vyrovnávací opatření pro sociálně znevýhodněné žáky. Současně je podle § 16 školského zákona za žáka se sociálním znevýhodněním považován také žák v postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastník řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu. Součástí těchto vyrovnávacích opatření je také využití individuálního vzdělávacího plánu. Na základě inspekčního elektronického zjišťování lze konstatovat, že pouze 4,1 % žáků s odlišným mateřským jazykem je vzděláváno podle individuálního vzdělávacího plánu, nebo má od školského poradenského zařízení doporučenou integraci. V ostatních případech, kdy žáci s odlišným mateřským jazykem potřebují podporu, školy používají běžná opatření jako poskytování individuální podpory ve výuce a doučování češtiny.

Všichni žáci cizinci (tedy nikoliv žáci s českým občanstvím, pro něž je čeština druhým jazykem) mají nárok na bezplatnou přípravu k začlenění do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám těchto žáků podle § 20 školského zákona. Bezplatné jazykové přípravy se podle inspekčního šetření účastnilo 1 614 žáků cizinců, což představuje přibližně desetinu ze všech žáků cizinců. V současné době je organizace bezplatné jazykové přípravy popsána v § 10 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, kde je určen i minimální rozsah jazykové přípravy na 70 vyučovacích hodin po dobu nejvýše 6 měsíců školního vyučování. Jazyková příprava může být organizována kmenovou školou nebo školou jmenovanou krajem. V současné době nejsou jak organizace, tak přesný obsah³ a rozsah jazykové přípravy systémově nastaveny, proto je podoba přípravy závislá na řadě faktorů (zkušenosti školy se vzděláváním žáků s odlišným mateřským jazykem, finanční možnosti školy, počet žáků s odlišným mateřským jazykem ve škole, nastavení spolupráce se zákonnými zástupci apod.). V mnoha případech k realizaci jazykové přípravy ani nedochází.

Tabulka č. 17 Způsob organizace jazykové přípravy

Organizace jazykové přípravy	Podíl škol v %
Školou, kde žák plní povinnou školní docházku, do 30 dnů po nástupu žáka	38,1
Školou, kde žák plní povinnou školní docházku, později po nástupu	26,1
Krajem pověřenou školou do 30 dnů po nástupu žáka k plnění školní docházky	20,2
Krajem pověřenou školou později po nástupu	13,0
Jiným způsobem	20,6

Jazyková příprava byla nejčastěji organizována v kmenové škole, kde žák plní povinnou školní docházku, a to do 30 dnů po nástupu žáka (38,1 % škol) nebo později po nástupu (26,1 % škol). Krajem pověřenou školu využila k jazykové přípravě třetina škol, z toho pětina do 30 dnů po nástupu žáka k plnění povinné školní docházky. Jiný způsob jazykové přípravy uvedlo 20,6 % škol, šlo o jazykovou přípravu organizovanou centry pro podporu integrace cizinců, neziskovými organizacemi či Ministerstvem vnitra České republiky.

³ Obsah výuky českého jazyka je určen očekávanými výstupy vzdělávacího oboru Cizí jazyk stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.